

Няглова Є.В., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Воронкова Т.Є., проф.
Київський національний
університет технологій та дизайну

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Розвиток країни багато в чому визначається станом й рівнем конкурентоспроможності сфери туризму. Останнім часом туризм став тією галуззю, роль якої у економіці суттєво збільшилась завдяки стрімкому зростанню її потенціалу. Стратегічною метою розвитку туризму в Україні є створення конкурентоспроможного туристичного продукту, що буде здатний максимально задовольняти потреби туристів й на цій основі забезпечувати розвиток регіонів та їхніх соціально-економічних інтересів.

На сьогодні Україна має усі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього й іноземного туризму: особливості географічного розташування й рельєфу, сприятливий клімат, багатий природний, історико-культурний та туристично-рекреаційний потенціал. Проте становлення цієї важливої сфери національної економіки є ще недостатнім, адже значна частина природних територій та об'єктів культурної спадщини непридатна для туристичних відвідувань, туристична інфраструктура загалом не відповідає якісним параметрам, а туристичні послуги в більшості секторів туристичної індустрії - вимогам до якості обслуговування.

Туристична діяльність суттєво впливає на формування державного бюджету, а тому підтримка функціонування туристичної галузі у складних кризових умовах господарювання та пандемії є важливим завданням, як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. В'їзний туризм є значним чинником збільшення валютних надходжень та створення

додаткових робочих місць, тому має стати одним із пріоритетних видів туризму в Україні. Поряд з розвитком самої сфери туристичних послуг значне поживлення спостерігається й у тих секторах економіки, які сприяють створенню інфраструктури туризму, передусім це транспорт, готельно-ресторанне господарство, торгівля, зв'язок, інформаційно-комунікаційна сфера, будівництво, сільське господарство, харчова промисловість, виробництво широкого спектру непродовольчих товарів тощо. А це, у свою чергу, вплинуло на структурні зміни в економіці.

До економічних функцій туризму відноситься також можливість збільшення доходної частини бюджету за рахунок податків, що можуть бути як прямими (плата за візу, митний збір), так і непрямими (збільшення заробітної плати працівників спричинює збільшення сум прибуткового податку, що сплачується ними в бюджет). Крім того, привабливість туризму як галузі, що надає послуги, полягає у більш швидкій окупності вкладених коштів та отриманні доходу у вільно конвертованій валюті.

Привабливість туристичної сфери країни залежать від її ресурсного потенціалу, де головна роль відводиться розвитку людських ресурсів. Наявність висококваліфікованих кадрів у секторі туризму, доступність сучасної освіти значною мірою сприяють її розвитку, запровадженню нових знань і технологій, що виводить країну на якісно новий рівень у цій сфері.

Ще однією важливою складовою туристичного потенціалу кожної країни є природні ресурси. Наявність об'єктів всесвітньої спадщини, природних ресурсів флори та фауни, сприятливі кліматичні умови підвищують зацікавленість туристів до країни, а отже, сприяють розвиткові в ній туризму.

Історико-культурні рекреаційні ресурси також важливі у туристичному розвитку країни. Одне із ключових питань, яке необхідно вирішити в

найближчий час – це питання організації взаємодії секторів туризму і культури як на рівні центральних органів влади, так і на місцях. Культурна спадщина, музеї, театри в більшості країн світу є винятково важливим чинником залучення туристів, розвитку міжнародних й регіональних туристичних потоків.

Історико-культурні об'єкти використовують для організації пізнавального туризму. Проте також вони позитивно впливають на стан здоров'я людей, тут йдеться про психологічне оздоровлення. Також такі ресурси виконують виховні функції (патріотичні, національного виховання, екологічні тощо). Розташування на певній території історико-культурних ресурсів формує її позитивний туристський імідж, впливає на формування рекреаційних потоків і напрямків екскурсійних маршрутів, урізноманітнює рекреаційно-туристську пропозицію, зменшує сезонність у туризмі.

Багата та різноманітна історико-культурна спадщина є основою формування системи різнопланових туристичних маршрутів задля всебічного ознайомлення туристів з окремими сторонами матеріальної та духовної культури кожної країни і при цьому здійснює значний вклад в їх економічний розвиток .

Література

1. Гук Н.А. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/guk6.html.
2. Туристская деятельность и ее социальные функции в жизни человека. URL: https://tourlib.net/statti_tourism/funkcii.htm.
3. Гречаник В.П., Васильченко С.М. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму: Україна і світ. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpu/Ekon/2008_6/4.pdf.